

Tekninen koonnos puolustusministeriön ja Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:n, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n sekä Ammattiliitto Pro ry:n välillä olevasta **tarkentavasta virkaehtosopimuksesta** (VES 270156) erikoisupseereihin sekä siviilien johto- ja asiantuntijatehtäviin (ESJA) sovellettavasta palkkausjärjestelmästä.

1 § Sopimuksen tavoitteet

Tehtävän vaativuuteen sekä henkilökohtaiseen työsuoritukseen ja pätevyyteen perustuvan kannustavan palkkausjärjestelmän tavoitteena on parantaa tehtävien, niistä suoriutumisen ja palkkauksen vastaavuutta, tukea johtamista, henkilöstön osaamisen kehittymistä ja vaativampiin tehtäviin hakeutumista sekä parantaa puolustusvoimien kilpailukykyisyyttä työnantajana. Tavoitteena on, että samasta ja samanarvoisesta työstä maksettaisiin samansuuruisia palkkausta.

Sopimuksessa määritellään puolustusvoimien henkilöstön palkan määräytyminen, palkkauksen rakenne sekä muut palkkausperusteet.

2 § Soveltamisala

Tätä sopimusta sovelletaan jäljempänä tässä pykälässä olevin poikkeuksin puolustusvoimissa erikoisupseerien viroissa palveleviin virkamiehiin sekä siviilivirkamiehiin siltä osin kuin nämä eivät kuulu SIV- tai SAH-arviointijärjestelmän soveltamisen piiriin.

Tätä sopimusta ei sovelleta kuitenkaan sotilaskapellimestarien tehtävissä palveleviin eikä sotilaspapin viroissa palveleviin virkamiehiin.

Näitä sopimusmääräyksiä ei sovelleta enintään kuuden kuukauden määräajaksi palkattuihin. Heidän euromääräinen palkkauksensa määritetään siten, että palkkaus kokonaisuutena vastaa viraston palkkapolitiikan mukaista palkkausta tehtävien vaativuuden sekä työsuorituksen ja pätevyyden osalta vastaavissa tehtävissä. Mikäli edellä mainittua määräaikaista palvelussuhdetta jatketaan samassa tehtävässä yli kuuden kuukauden, tätä sopimusta sovelletaan. Tässä momentissa tarkoitettua kuutta kuukautta laskettaessa otetaan huomioon määräaikaisten palvelussuhteiden yhteenlaskettu todellinen kesto aika edellyttäen, että niiden välinen mahdollinen keskeytysaika on enintään 30 päivää.

Tätä sopimusta ei sovelleta valtion virkaehtosopimuslain 2 §:n 4 momentin perusteella työnantajavirkamiehiin eikä harjoittelutehtävissä olevaan tai tukityöllistetyksi palkattavaan henkilöstöön, joiden palkkauksesta on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty tai määrätty.

3 § Kuukausipalkan määräytyminen

Puolustusvoimien palkkausjärjestelmässä kuukausipalkka muodostuu tehtäväkohtaisesta ja henkilökohtaisesta palkanosista tai mahdollisesta takuupalkkauksesta.

Puolustusvoimien virkamiehille maksetaan myös liitteen 5 mukaisia lisäpalkkioita. Luottamusmiehille ja työsuojeluvaltuutetuille maksettavista palkkiosta on määräykset liitteessä 6.

4 § Tehtäväkohtainen palkanosa

Työnantaja päättää tehtävistä ja niiden muutoksista. Tehtävän vaativuusluokan määrittäminen perustuu tehtävänhoitajan ja esimiehen yhdessä laatimaan ja allekirjoittamaan tehtäväkuvaukseen. Avoimista tehtävistä tehtäväkuvauksen laatii ja allekirjoittaa esimies. Tehtävänhoitajan aloittaessa avoimen tehtävän hoitamisen päivitetään tehtäväkuvaus. Tehtävänhoitaja ja esimies allekirjoittavat tehtäväkuvauksen.

Tehtävän vaativuus tarkistetaan, kun tehtävän sisältö muuttuu olennaisesti. Aloitteen tarkistamisesta voi tehdä joko esimies, tehtävänhoitaja tai häntä edustava luottamusmies. Mikäli työnantaja tekee aloitteen tehtävän muuttamiseksi, joka johtaisi vaativuusluokan alenemiseen, eikä henkilö suostu muutokseen, työnantajan on selvitettävä mahdollisuus järjestää tehtävät siten, että tehtävän vaativuusluokka säilyisi ennallaan.

Lisäksi tehtäväkuvauksen muutostarvetta tarkastellaan puolustusvoimissa käyväiden kehittämiskeskustelujen yhteydessä.

Tehtäväkuvauksen perusteella tehdään vaativuudenarviointi. Tehtävien vaativuutta arvioidaan paikallishallinto-, puolustushaara- ja keskushallintotasolla. Puolustushaaratason arviointi tapahtuu arviointiryhmissä ja keskushallintotason arviointi tapahtuu arviointi- ja kehittämissyöryhmissä. Paikallistason arviointi tapahtuu paikallishallintotason arviointiryhmissä, elleivät sopimusosapuolet sovi toisenlaisesta järjestelystä. Paikallishallintotason arviointiryhmän, jos toisenlaisesta järjestelystä ei ole sovittu, sekä puolustushaaratason arviointiryhmien ja keskushallintotason arviointi- ja kehittämissyöryhmän henkilöstön edustajat nimetään henkilöstöä edustavien henkilöstöjärjestöjen esitysten perusteella. Paikallishallintotason arviointiryhmän kokoonpanon nimeää joukko-osasto (vast.). Puolustushaaratason arviointiryhmien kokoonpanot nimeää ao. puolustushaaran esikunta. Keskushallintotason arviointi- ja kehittämissyöryhmän kokoonpanon nimeää pääesikunta.

Työnantaja päättää tehtävistä ja niiden muutoksista. Työnantajaa edustava paikallishallintotason arviointiryhmän puheenjohtaja tekee työnantajan ehdotuksen tehtävän vaativuusluokasta arviointiryhmän jäsenille. Työnantajan ehdotus perustuu keskushallintotasolla arvioituihin tehtäviin ja niiden vaativuudenarviointituloksiin. Joukko-osaston komentaja (vast.) vahvistaa tehtävän vaativuusluokan

tapauksissa, joissa paikallishallintotason arviointiryhmän jäsenet eivät ole esittäneet eräviä mielipiteitä ja joissa arviointiryhmän jäsen ei ole vaatinut paikallishallintotason arviointiryhmän koollekutsumista. Sellaiset vaatavuudenarviointit, joihin on liitetty eräviä mielipiteitä, käsitellään keskushallintotason arviointi- ja kehittämisryhmässä puolustushaaratason arviointilausunnon varustettuna. Samoin menetellään tapauksissa, joissa ei ole keskushallintotasolla vahvistettua vastaavaa tai kokonaisuutena samankaltaista tehtävän vaatavuusarviointia. Pääesikunta antaa keskushallintotason lausunnon arvioinnin jälkeen. Joukko-osaston komentaja (vast.) vahvistaa tehtävän vaatavuusluokan pääesikunnan lausunnon mukaisesti.

Tehtävien vaatavuus määritetään vaatavuudenarviointijärjestelmällä, jonka vaatavuustekijöiden pääluokat ovat seuraavat:

- (1) osaamisen laajuus, (2) osaamisen syvyys, (3) johtaminen, (4) vuorovaikutus ja (5) pätevyys.

Tehtäväkohtaisen palkanosan taulukko on liitteessä 1 ja vaatavuudenarviointijärjestelmän kuvaus liitteessä 2.

Tehtävänhoitajan ja esimiehen allekirjoittama tehtävänkuvaus antaa perusteet tehtäväkohtaisen palkanosan maksamiselle. Tehtäväkohtainen palkanosa maksetaan vaatavuusluokan vahvistamisen jälkeen tehtävänkuvauksen allekirjoittamisesta seuraavan kalenterikuukauden tai muun palkanmaksukauden alusta lukien.

Tehtävien vaatavuuden arvioinnissa syntyvien erimielisyyksien käsittelystä on voimassa, mitä jäljempänä 10 §:ssä on sovittu.

5 § Henkilökohtainen palkanosa

Henkilökohtainen työsuoritus arvioidaan liitteen 3 mukaisella järjestelmällä, jonka pääkriteerit ovat tuloksellisuus, ammatinhallinta ja toiminta työyhteisössä. Esimies ja alainen arvioivat vuosittain alaisen henkilökohtaisen työsuorituksen. Henkilökohtainen palkanosa määräytyy kahden viimeisimmän vahvistetun suoritusarvioinnin tuloksen keskiarvon perusteella.

Joukko-osaston komentaja (vast.) vahvistaa vuosittain suoritusarvioinnin tuloksen ja henkilökohtaisen palkanosan 31.3. mennessä. Vuosittaisen suoritusarvioinnin mukainen henkilökohtainen palkanosa maksetaan aina vahvistusta seuraavan kalenterikuukauden tai muun palkanmaksukauden alusta lukien kuitenkin viimeistään 1.4. lukien.

Mikäli henkilökohtainen työsuoritus on arvioitu ja vahvistettu muutoin kuin vuosittaisen suoritusarvioinnin yhteydessä, henkilökohtainen palkanosa maksetaan vahvistuksen jälkeen arviointia seuraavan kalenterikuukauden tai muun palkanmaksukauden alusta lukien.

Henkilökohtaisen työsuorituksen arvioinnin yhden vuoden keskiarvotuloksen laskiessa samassa tehtävässä viimeisimmästä vahvistetusta suoritusarvioin-

nista enemmän kuin yhden pisteen arviointi uusitaan kuuden kuukauden kuluttua. Tällöin kyseessä olevan arvioinnin tulosta ei oteta huomioon, vaan uuden arvioinnin suorittamista henkilökohtainen palkanosa suoritetaan vanhan arviointituloksen perusteella, kunnes uusinta-arviointi on toteutettu. Vasta tämän uusinta-arviointituloksen perusteella henkilökohtainen palkanosa muuttuu kahden viimeisimmän vahvistetun suoritusarvioinnin tuloksen mukaiseksi.

Esimerkki. Henkilön kahden viimeisimmän vahvistetun suoritusarvioinnin keskiarvo on $(3,3 + 3,2) : 2 = 3,3$ pistettä. Jos uuden suoritusarvioinnin tulokseksi tulee $2,1$ pistettä, arviointi uusitaan 6 kuukauden kuluttua. Jos tämän uusitun suoritusarvioinnin tulokseksi tulee $3,0$ pistettä, lopullinen vahvistettava suoritusarvioinnin keskiarvo on $(3,2 + 3,0) : 2 = 3,1$ pistettä.

Henkilökohtainen palkanosa määräytyy prosentuaalisena osuutena tehtäväkohtaisesta palkanosasta ja on siitä enintään 37 %. Henkilökohtaisten palkanosien prosenttimäärät ovat liitteessä 4.

Henkilön siirtyessä uuteen tehtävään edellisen tehtävän henkilökohtainen palkanosa säilyy euromääräisesti saman suuruisena, kunnes henkilön työsuoritus uudessa työtehtävässä arvioidaan kuuden kuukauden kuluttua. Henkilökohtainen työsuoritus tulee uudessa tehtävässä arvioida viivytyksettä viimeistään kuitenkin kuukauden kuluessa em. kuuden kuukauden määräajan jälkeen. Esimies ja alainen voivat sopia erityisestä syystä kuutta kuukautta lyhyemmästä arviointiajasta.

Siirtymisestä palkkausjärjestelmästä toiseen on puolustusvoimien virkaehtosopimusten uudistamiseksi laaditussa pöytäkirjassa 3.12.2010 todettu seuraavaa:

Henkilön siirtyessä puolustusvoimien sisällä suoraan sopimusosalta toiselle sellaiseen tehtävään, jonka tehtävänkuvauksen sisältö ei olennaisesti eroa aikaisemmasta ja jonka palkkaus määräytyy eri palkkausjärjestelmäsopimuksella, määräytyy hänen palkkauksensa henkilökohtainen palkanosa euromääräisenä, kunnes henkilön työsuoritus uudessa työtehtävässä arvioidaan palkkausjärjestelmäsopimuksen 5 §:n 4 momentin mukaisesti.

Puolustusvoimien palvelukseen tulevan uuden henkilön henkilökohtainen palkanosa määräytyy siten, että hänen henkilökohtaisen työsuorituksensa katsotaan sijoittuvan välille 3,1-3,4 siihen saakka, kunnes hänen suorituksensa on arvioitu. Uuden henkilön osalta arviointi suoritetaan aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua, ellei esimies ja alainen erityisestä syystä sovi tätä lyhyemmästä ajasta.

Puolustusvoimien palvelukseen tulevan uuden henkilön henkilökohtainen palkanosa määräytyy edellä 1 momentista poiketen yhden vahvistetun suoritusarvioinnin tuloksen perusteella siihen saakka, kunnes kahden suoritusarvioinnin tulosta voidaan soveltaa. Vastaavasti menetellään, mikäli henkilöllä ei ole olemassa kahta vahvistettua suoritusarvioinnin tulosta.

Jos henkilö on ollut osan arviointijaksosta sairauslomalla, valtion yleisen virkaja työehtosopimuksen perusteella lapsen syntymän tai hoidon vuoksi myönnettyllä vapaalla, hänen työsuorituksensa arvioidaan arviointijakson muun ajan perusteella.

6 § Palkkausjärjestelmän käyttöönotto ja rahoitus

Tämän sopimuksen mukainen palkkausjärjestelmä on otettu käyttöön 1.12.2005 lukien.

Keskustason sopimukseen perustuvien virastokohtaisten palkantarkistuserien, kuten liitto-, järjestelyvara- ja tasa-arvoerien, käytöstä palkkausjärjestelmän rahoitukseen on voimassa mitä siitä on sovittu palkkausjärjestelmän käyttöönottoa koskevassa tarkentavassa virkaehtosopimuksessa.

7 § Takuupalkkaus

Henkilöllä, joka palkkausjärjestelmän käyttöönottoajankohtana on sopimuksen 2 §:n mukaisen soveltamisalan piirissä, on oikeus vähintään tämän pykälän mukaiseen takuupalkkaukseen. Henkilöllä on oikeus tämän pykälän mukaiseen takuupalkkaukseen hänen siirtyessään sellaiseen tehtävään, jonka vaativuutta arvioidaan toisella kuin tämän sopimuksen mukaisella arviointijärjestelmällä.

[Uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottohetkellä muunnetaan henkilön liitteessä 5 mainituista poistettavista palkkatekijöistä muodostuva palkkaus vastaavan suuruiseksi euromääräiseksi palkkaukseksi, joka muodostaa henkilön takuupalkkauksen. Jos virkamies tulisi 1.9.2003-31.8.2004 välisenä aikana oikeutetuksi uuteen ikälisään, määritetään takuuosa tätä ikälisää vastaavalla rahamäärällä korotettuna sanotusta ajankohdasta lukien.

Virkavapaalla käyttöönottohetkellä olevan henkilön takuupalkkaus määräytyy ennen virkavapaan alkua hänelle maksetun palkkauksen perusteella. Virkavapaalla olevan henkilön tehtävää sijaisena käyttöönottohetkellä hoitavan henkilön takuupalkkaus määräytyy käyttöönottohetkellä hänelle ennen sijaisuuden alkamista maksetun palkan perusteella.]

Takuupalkkausoikeus säilyy puolustusvoimissa koko sen ajan, jonka henkilö on keskeytyksettä virka- tai työsuhteen katkeamatta puolustusvoimien tai puolustusministeriön palveluksessa. Mikäli palvelussuhteen päättymisestä on kulunut enintään 30 vuorokautta ja palvelussuhde tämän jälkeen jatkuu puolustusvoimissa tai puolustusministeriössä, ei henkilö menetä takuupalkkausoikeuttaan. Virkavapausajat (vast.) eivät keskeytä palvelusta.

Soveltamisohje: 30.4.2021 saakka voimassaolevien sopimusmääräysten mukaisesti 7 §:n 4 momentti sisältää 31.12.2020 saakka myös Puolustushallinnon rakennuslaitoksen palveluksen.

Takuupalkkausta tarkistetaan keskustasolla sovittavilla yleiskorotuksilla. Palkkaus määrätään kuitenkin aina uuden palkkausjärjestelmän mukaisen palkan perusteella, jos palkkaus siten on suurempi.

Myös takuupalkkausta saavan henkilön tehtävien vaativuusluokka ja henkilökohtainen suoritustaso arvioidaan siten kuin 4 ja 5 §:ssä on sanottu.

Esimerkki. Takuupalkkaus yleiskorotuksen jälkeen on (1,8 %) 2150 euroa/kk. Tehtävä- ja henkilökohtaisen palkanosan yhteismäärä on kuitenkin 2100 euroa/kk. Henkilölle maksetaan edelleen takuupalkkauksen mukaista kuukausipalkkausta.

Tämän pykälän mukainen takuupalkkaus voi alentua vain, jos asianomainen henkilö itse hakeutuu tehtäviin, joiden vaativuustaso on alempi kuin hänellä entuudestaan oli.

Jos henkilöllä ei aiemmin voimassa olleiden sopimusmääräysten perusteella olisi enää oikeutta takuupalkkaukseen sisällytettyihin kylmänalueen/-seudunlisiin tai saaristolisiin taikka muistutus 47:n ja 58:n mukaiseen tehtäväkohtaiseen lisään, pienenee takuupalkkaus kuitenkin vastaavasti. Mikäli henkilön on määräaikaisen tai tilapäisen tehtäväjärjestelyn päätyttyä tarkoitus välittömästi palata aiempaan tehtäväänsä, on hänellä palattuaan oikeus aiempaan takuupalkkaoikeuteen.

8 § Palkkausjärjestelmän soveltaminen

1. Yleistä

Palkkausjärjestelmän käyttöönottoajankohdan jälkeen tehtäväkohtainen ja henkilökohtainen palkanosa määräytyvät siten kuin 4, 5 ja 6 §:ssä on sovittu, ellei takuupalkkauksesta muuta johdu tai tässä pykälässä ole toisin sovittu.

Palkkojen yleiskorotustyypiset tarkistukset kohdennetaan tehtäväkohtaiseen ja henkilökohtaiseen palkanosaan sekä takuupalkkaukseen siten kuin keskustasolla sovitaan.

2. Määräaikaisten tehtäväjärjestelyjen vaikutus tehtäväkohtaisen palkkauksen muodostumiseen

Jos henkilö hoitaa määräaikaisen tehtävään määräämisen takia tilapäisesti toista tehtävää, jonka tehtäväkohtainen palkanosa on korkeampi kuin hänen varsinaisessa tehtävässään, määräytyy tehtäväkohtainen palkanosansa korkeamman mukaan. Hänen tehtäväkohtainen palkkauksensa määräytyy varsinaisen tehtävän perusteella tilapäisen tehtävän hoitamisen päättyessä, ellei jäljempänä tämän pykälän kohdasta 3 muuta johdu.

Henkilölle määrätyn sijaisuuden tai muun tehtäväjärjestelyn takia suoritetaan tehtävän vaativuudenarviointi soveltaen tämän sopimuksen 3 §:ssä tarkoitettua menettelyä enintään kaksi kuukautta yhdenjaksoisesti kestäviä sijaisuuksia tai tehtäväjärjestelyä lukuun ottamatta. Mikäli vaativuustaso tällöin muuttuu, maksetaan uuden vaativuustason mukaista palkkaa sijaisuuden kestoajalta.

3. Siirtymisvelvollisuuden vaikutus virkamiesten tehtäväkohtaisen palkkauksen muodostumiseen

Jos virkamies on hoitanut tehtävänsä vähintään vuoden ajan ja hän on puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 41 §:n nojalla velvollinen siirtymään alemman vaativuusluokan tehtävään, maksetaan hänelle entisen suuruista tehtäväkohtaista palkanosaa yhden vuoden ajan. Vastaavasti menetellään siirtymävelvollisten osalta, mikäli henkilö on uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottohetken jälkeen hoitanut kyseessä olevan vaativuusluokan mukaista tehtävää puolustusvoimissa yhteensä vähintään vuoden ajan. Jos virkamies on hoitanut vaativuusluokan mukaista tehtävänsä vähintään kahden vuoden ajan ja hän on puolustusvoimista annetun lain perusteella velvollinen siirtymään alemman vaativuusluokan tehtävään toiselle paikkakunnalle sekä vaihtamaan joukko-osastoa, maksetaan hänelle voimassa olevien sopimusmääräysten perusteella entisen suuruista tehtäväkohtaista palkanosaa kahden vuoden ajan.

PLM:n tarkentava soveltamismääräys siirtymisvelvollisuuden vaikutuksesta virkamiesten tehtäväkohtaisen palkkauksen muodostumiseen 18.12.2014 (FI.PLM.2014-6732 760/10.08.04/2013):

Peruslähdekohta puolustusvoimissa on, että palkkaus määräytyy tehtävien vaativuuden ja henkilökohtaisen työsuorituksen perusteella. Puolustusvoimien palkkausjärjestelmäsopimuksissa on siirtymisvelvollisten virkamiesten palkkauksellista asemaa suojattu erityisin sopimusmääräyksin.

Puolustusvoimien tulee siirtotapauksissa selvittää mahdollisuus järjestää tehtäviä siten, että tehtävän vaativuusluokka ei alenisi. Jos virkamies on tästä huolimatta velvollinen siirtymään alemman vaativuusluokan tehtävään, palkkausjärjestelmäsopimusten mukaan virkamiehelle mahdollisesti kertynyt oikeus vuoden tai kahden vuoden ajan tehtäväkohtaiseen palkanosaan kuluu sinä aikana, kun virkamies on määrätty alemman vaativuusluokan tehtävään, eikä oikeus siten kulu sinä aikana, kun virkamies on mahdollisesti määrätty ylempään tai saman vaativuusluokan tehtävään.

Virkamiehen saavutettua edellä sovitun oikeuden, tehtäväkohtainen palkanosa voi laskea vuoden kestävän takuupalkkauksen jälkeen yhden vaativuusluokan. Viimeksi mainittu takuupalkkaus säilyy henkilöllä koko sen ajan, jonka henkilö on keskeytyksettä virkasuhteen katkeamatta puolustusvoimien tai puolustusministeriön palveluksessa.

Soveltamisohje: 30.4.2021 saakka voimassaolevien sopimusmääräysten mukaisesti 8 §:n 3 kohdan 2 momentti sisältää 31.12.2020 saakka myös Puolustushallinnon rakennuslaitoksen palveluksen.

Tehtäväkohtainen palkkaus määräytyy kuitenkin aina sopimuksen 3 §:n mukaisesti, mikäli tehtävään määräys johtuu siitä, ettei virkamies, ottaen huomioon tämän henkilökohtainen työsuoritus, esimiesten arvion mukaan selviydy asianmukaisesti tehtävästään tai hän on itse hakeutunut kyseessä olevaan tehtävään.

Tämän kohdan 1 momentissa olevaa sopimusmääräystä sovelletaan myös henkilöön, jonka puolustusvoimien rauhan ajan organisaation uudelleen järjestelyn vuoksi joutuu hakeutumaan toiseen tehtävään. Tämän lisäksi palkkausjärjestelmän käyttöönottohetkellä puolustusvoimien palveluksessa olleella henkilöllä on oikeus takuupalkkaukseen siten kuin 7 §:ssä on sovittu. Tämän momentin tarkoittamassa tilanteessa henkilön itse hakeutuessa toiseen tehtävään hän ei menetä takuupalkkaustaan eikä takuupalkkaus alene.

4. Poissaoloajan palkkaus

Yleisen virka- ja työehtosopimuksen 7 §:n mukaista poissaoloajan palkkausta määritettäessä laskennan perusteena olevaan palkkaukseen luetaan tehtäväkohtainen palkanosa ja henkilökohtainen palkanosa taikka mahdollinen takuupalkkaus sekä säännöllisesti toistuvina tietyn suuruisina kuukausittaisina euromääräisinä erinä maksettavat palkanlisät ja lisäpalkkiot.

Kriisinhallintatehtävien vaikutuksesta takuupalkkaukseen on puolustusvoimien virkaehtosopimusten uudistamiseksi laaditussa pöytäkirjassa 3.12.2010 todettu seuraavaa:

Sotilaallinen kriisinhallintatehtävä kartuttaa sitä palkkausjärjestelmäsopimuksen mukaista takuupalkkaa, jota kriisinhallintatehtävän vastaanottanut kartutti ennen kriisinhallintatehtävän alkamista.

9 § Tietojen antaminen

Henkilöllä on oikeus saada tieto tehtävänsä vaativuusluokasta ja henkilökohtaisen suoritusarvioinnin tuloksesta sekä mahdollisesta takuupalkkauksesta ja niiden muodostumisen perusteista. Pyydettyessä nämä tiedot on annettava hänelle myös kirjallisesti.

Luottamusmiehellä on oikeus saada toimialueensa osalta tehtävien vaativuudenarviointia varten tarvittavat tiedot tehtävien sijoittamisesta eri vaativuusluokkiin sekä arvioinnin perusteena olevista tehtävänkuvauksista. Luottamusmiehellä on oikeus saada asianomaisen henkilön asian hoitamiseksi tieto kaikista uuden palkkausjärjestelmän mukaisista palkkatekijöistä ja niiden perusteista.

Luottamusmiehillä sekä paikallistason – ja puolustushaaratason arviointiryhmien jäsenillä ja puheenjohtajilla on oikeus luottamuksellisesti saada toimialueensa osalta tiedot tehtävien vaativuusluokista - ja niiden muutoksista sekä tiedot tehtävänkuvauksista säännöllisesti, vähintään 2 kertaa vuodessa.

Keskushallintotason arviointi- ja kehittämisryhmän jäsenillä ja puheenjohtajalla on oikeus luottamuksellisesti saada tiedot tehtävien vaativuusluokista - ja niiden muutoksista sekä tiedot tehtävänkuvauksista tehtäviensä hoitamista varten säännöllisesti, vähintään 2 kertaa vuodessa.

Tämän sopimuksen allekirjoittaneilla järjestöillä on oikeus saada vuosittain ja lisäksi ennen palkkausta koskevia neuvotteluja tietoja tilastoyhteistyöstä erikseen sovittavalla tavalla henkilöstön lukumäärästä, ansiotasosta ja sen kehittä-

tymisestä sekä tehtävien sijoittumisesta vaatavuustasoille, henkilökohtaisesta palkanosasta ja takuupalkkauksesta sekä muista palkkatekijöistä.

Tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja annettaessa on otettava huomioon tietosuojavaatimukset. Tiedot luovutetaan maksutta.

10 § Erimielisyyksien käsittely

Paikallistasolla vaatuvuusarviointia koskeva asia käsitellään tehtävänhoitajan tai häntä edustavan luottamusmiehen vaatimuksesta työnantajan edustajan kanssa siten kuin asia on sopimusosapuolten välillä järjestetty. Vaativuuden arviointi käsitellään lisäksi, puolustushaaratason arviointiryhmän lausunnolla varustettuna, keskushallintotasolla arviointi- ja kehittämisryhmässä, mikäli siihen on 4 §:n 4 momentissa mainittu syy.

Jos suoritusarviointi on jäänyt erimieliseksi, henkilöllä on oikeus saattaa arviointi tarkistettavaksi arvioinnin tehneen esimiehelle. Mikäli henkilö on tämänkin jälkeen tyytymätön arvioinnin tulokseen, hän voi merkitä tyytymättömyytensä arviointilomakkeeseen. Tämän jälkeen joukko-osaston komentaja (vast.) vahvistaa suoritusarvioinnin. Mahdollinen luottamusmiehen lausunto tulee kirjata arvioinnin yhteyteen.

Mikäli asia edelleen jää erimieliseksi, se voidaan, samoin kuin muut tämän sopimuksen soveltamista ja tulkintaa koskevat erimielisyydet, saattaa ratkaistavaksi valtion virkaehtosopimusasioiden pääsopimuksen mukaisessa neuvottelumenettelyssä.

11 § Sopimuksen seuranta ja kehittäminen

Sopimusosapuolet seuraavat palkkausjärjestelmän ja arvioinnin toimivuutta. Vuosittain tai jonkin sopijapuolen vaatiessa muutoinkin tarkastellaan, miten järjestelmä on saavuttanut sille asetetut tavoitteet, allekirjoittamispöytäkirjan 12 §:ssä tarkoitettujen palkkaosuuksien vapautumista sekä miten järjestelmää tulisi kehittää. Osapuolet seuraavat puolustusvoimien ansiokehitystä vertaamalla sitä muun valtionhallinnon ansiokehitykseen.

Sopimusosalalla on sopimuksen seuranta ja kehittämistä varten työnantaja- ja palkansaajaosapuolten yhteinen keskushallintotason arviointi- ja kehittämisryhmä. Ryhmä käsittelee myös tehtävien vaatuvuusarvioinnit ja määrittelee kantansa niihin edellä 4 §:n 4 momentissa ja 10 §:n 1 momentissa sovituisissa tapauksissa. Arviointi- ja kehittämisryhmä tarkastelee säännöllisesti, vähintään kahdesti vuodessa ja osapuolten erikseen sopimalla tavalla palkkausjärjestelmän toimivuutta ja henkilöstön sijoittumista vaatuvuusluokkiin. Arviointi- ja kehittämisryhmä voi esittää myös arvionsa järjestelmän toimivuuden vaatiman henkilöstön lisäkoulutuksen tarpeesta.

Keskushallintotason arviointi- ja kehittämisryhmä voi harkintansa mukaan ottaa käsiteltäväkseen tehtävänkuvauksen, joka on vahvistettu paikallishallintotasolla.

Keskushallintotason arviointi- ja kehittämisryhmä voi tehdä aloitteen tai antaa lausunnon tiettyyn organisaatio- tai toimintatapamalliin liittyvistä tehtävien vaativuudenarviointitarpeista.

Osapuolet seuraavat erityisesti sopimuksen 8 §:n 2 ja 3 kohdissa tarkoitettujen tehtävä- ja takuupalkkajärjestelyjen vaikutusta palkkakehitykseen ja selvittävät henkilöstösuunnittelun mahdollisuuksia estää ko. kohdissa tarkoitettujen tilanteiden syntymistä.

12 § Työaikamääräykset

Vanhempien lehtoreiden opetusvelvollisuus on 392 tuntia vuodessa.

13 § Työrauha

Tähän sopimukseen sidottu ei saa sopimuksen voimassaoloaikana ryhtyä työtaistelutoimenpiteisiin sopimuksen pätevydestä, voimassaolosta tai oikeasta sisällöstä taikka sopimukseen perustuvasta vaatimuksesta syntyneen riidan ratkaisemiseksi, voimassaolevan sopimuksen muuttamiseksi tai uuden sopimuksen aikaansaamiseksi.

Lisäksi tähän sopimukseen sidottu yhdistys on velvollinen valvomaan, että sen alaiset yhdistykset ja virkamiehet, joita sopimus koskee, eivät riko edellisessä momentissa tarkoitettua työrauhavelvoitetta eivätkä sopimuksen määräyksiä. Tämä yhdistykselle kuuluva velvollisuus sisältää myös sen, ettei yhdistys saa tukea tai avustaa kiellettyä työtaistelutoimenpidettä eikä muullakaan tavalla vaikuttaa sellaisiin toimenpiteisiin, vaan on velvollinen pyrkimään niiden lopettamiseen.

14 § Sopimuksen voimaantulomääräykset

Tämä sopimus on voimassa 1.5.2021 lukien 28.2.2022 saakka.

Sopimuksen voimassaolo jatkuu 28.2.2022 jälkeen vuoden kerrallaan, jollei siitä jonkin sopijapuolen taholta irtisanota vähintään kuusi viikkoa ennen sopimuskauden tai jatkovuoden päättymistä.

15 § Allekirjoitukset

Tätä sopimusta on laadittu neljä (4) samansisältöistä kappaletta, yksi jokaiselle sopimusosapuolelle.

Puolustusministeriö

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Ammattiliitto Pro ry

LIITE 1

**ERIKOISUPSEERIT SEKÄ SIVIILIIEN JOHTO- JA ASIANTUNTIJATEHTÄVIEN
VAATIVUUSLUOKAT JA NIITÄ VASTAAVAT KUUKAUSIPALKKAUKSET
(ESJA) 1.6.2021 LUKIEN**

VAATILKA	VAATI	HENKI 0% 0-1,9	7 % 2,0-2,6	12 % 2,7-3,0	17 % 3,1-3,4	22 % 3,5-3,8	27 % 3,9-4,2	32 % 4,3-4,6	37 % 4,7-5,0
1	1 493,92	1 493,92	1 598,49	1 673,19	1 747,89	1 822,58	1 897,28	1 971,97	2 046,67
2	1 587,51	1 587,51	1 698,64	1 778,01	1 857,39	1 936,76	2 016,14	2 095,51	2 174,89
3	1 704,77	1 704,77	1 824,10	1 909,34	1 994,58	2 079,82	2 165,06	2 250,30	2 335,53
4	1 933,61	1 933,61	2 068,96	2 165,64	2 262,32	2 359,00	2 455,68	2 552,37	2 649,05
5	2 183,07	2 183,07	2 335,88	2 445,04	2 554,19	2 663,35	2 772,50	2 881,65	2 990,81
6	2 423,03	2 423,03	2 592,64	2 713,79	2 834,95	2 956,10	3 077,25	3 198,40	3 319,55
7	2 664,16	2 664,16	2 850,65	2 983,86	3 117,07	3 250,28	3 383,48	3 516,69	3 649,90
8	2 880,94	2 880,94	3 082,61	3 226,65	3 370,70	3 514,75	3 658,79	3 802,84	3 946,89
9	3 087,09	3 087,09	3 303,19	3 457,54	3 611,90	3 766,25	3 920,60	4 074,96	4 229,31
10	3 293,51	3 293,51	3 524,06	3 688,73	3 853,41	4 018,08	4 182,76	4 347,43	4 512,11
11	3 504,14	3 504,14	3 749,43	3 924,64	4 099,84	4 275,05	4 450,26	4 625,46	4 800,67
12	3 716,48	3 716,48	3 976,63	4 162,46	4 348,28	4 534,11	4 719,93	4 905,75	5 091,58
13	3 941,65	3 941,65	4 217,57	4 414,65	4 611,73	4 808,81	5 005,90	5 202,98	5 400,06
14	4 180,56	4 180,56	4 473,20	4 682,23	4 891,26	5 100,28	5 309,31	5 518,34	5 727,37
15	4 442,93	4 442,93	4 753,94	4 976,08	5 198,23	5 420,37	5 642,52	5 864,67	6 086,81
16	4 712,92	4 712,92	5 042,82	5 278,47	5 514,12	5 749,76	5 985,41	6 221,05	6 456,70
17	5 083,34	5 083,34	5 439,17	5 693,34	5 947,51	6 201,67	6 455,84	6 710,01	6 964,18

**ERIKOISUPSEERIEN SEKÄ
SIVILIIEN JOHTO- JA ASIANTUNTIJATEHTÄVIEN
VAATIVUUDENARVIOINTIJÄRJESTELMÄN (ESJA) KUVAUS**
(PEhenk-os:n asiak 4/2/D/I, 3.1.2006)

1. Vaativuusluokat

Vaativuusluokkia on käyttöönottohetkellä 17.

2. Arviointimenetelmä

Arviointimenetelmässä on otettu huomioon kunkin arvioidun tehtävän vaatimukset seuraavilta osilta:

1. Osaamisen laajuus
2. Osaamisen syvyys
3. Johtaminen
4. Vuorovaikutus
  - a. Vuorovaikutuksen luonne
  - b. Kansainvälinen vuorovaikutus ja kielitaito
5. Pätevyys
  - a. Koulutus
  - b. Käytännön kokemus (ammattitaito)

LIITE 3

PUOLUSTUSVOIMIEN SUORITUSARVIOINTIJÄRJESTELMÄ – PvSar

(PEhenk-os:n asiak 488/2.8/D/I/12.6.2003)

Suoritusarvioinnissa arvioidaan henkilön henkilökohtaista työsuoritusta (vaati-tehtävässä) arviointijakson aikana 12 alakriteerin avulla. Kriteerien sisältämiä asioita tarkastellaan suhteessa kyseiseen tehtävään.

Alakriteerit on jaettu kuuteen tasoon nollan ja viiden välille (0, 1, 2, 3, 4 ja 5). Alakriteerien sisältö ja tasot 0, 1, 3 ja 5 on kuvattu sanallisesti. Tasot 2 ja 4 suhteutetaan em. sanallisiin tasokuvauksiin. Arvioitavat kriteerit ovat seuraavat:

1. TULOKSELLISUUS

- 1.1 Tulostavoitteiden saavuttaminen
- 1.2 Resurssien tehokas ja taloudellinen käyttö
- 1.3 Tehtävien itsenäinen hoitaminen
- 1.4 Henkilöstön/itsensä ja menetelmien kehittäminen

2. AMMATINHALLINTA

- 2.1 Tietotaidon laajuus ja/tai syvyys
- 2.2 Menetelmien, välineiden ja tekniikoiden hallinta
- 2.3 Oman ammattitaidon ylläpitäminen ja ajankohtaistaminen nykyisessä tehtävässä
- 2.4 Toimintojen eri osa-alueiden tunteminen

2. TOIMINTA TYÖYHTEISÖSSÄ

- 3.1 Vuorovaikutustaidot ja yhteistyökyky
- 3.2 Palautteeseen suhtautuminen
- 3.3 Ongelmien ja ristiriitatilanteiden hallinta
- 3.4 Töiden järjestelykyky

Suoritusarviointi on osa kehittämiskeskustelua. Suoritusarviointiin kuuluu itsearvio ja esimiesarvio sekä esimiehen ja alaisen yhteinen keskustelu arvioinneista.

Esimies- ja itsearviossa arvioidaan alaisen tehtäväkohtaista työsuoritusta arviointijakson aikana alakriteeri kerrallaan. Alakriteeristä valitaan suoritusta parhaiten kuvaava taso (0-5), joka kirjataan kokonaislukuna (ei puolia pisteitä) alakriteerin kohdalle. Arvioinnissa on käytettävä ohjeistuksen mukaisia tasokuvauksia laaja-alaisesti, eikä mitään suositeltavaa keskiarvoa saa antaa. Tavanomaista hyvää työsuoritusta kuvaa yleensä taso 3.

Kehittämiskeskustelun yhteydessä esimies kirjaa alaisen laatiman itsearvion sekä esimiesarvion.

Esimies ja alainen keskustelevat arviointitulokset alakriteereittäin ja toteavat myönteiset asiat sekä kehittämistarpeet. Mikäli esimies- ja itsearvion pistemäärät poikkeavat yksittäisen alakriteerin osalta toisistaan, niin esimies ja alainen arvioivat alaisen suorituksen ko. kriteerin osalta uudelleen. Alaisen toiminta sidotaan arviointijakson tehtäväkohtaiseen työsuoritukseen. Pisteytys tarkistetaan tasokuvauksista. Esimies kirjaa keskustelua seuraavan arviointituloksen.

Pääkriteerin arvo määräytyy kahden desimaalin tarkkuudella alakriteerien keskiarvosta. Suoritusarvioinnin arviointitulokseksi on pääkriteerien keskiarvo yhden desimaalin tarkkuudella.

LIITE 4

HENKILÖKOHTAISEN PALKANOSAN PROSENTTIMÄÄRÄT

Suoritusarvioinnin vahvistettu tulos (Kahden viimeisimmän arvioinnin keskiarvo)	Henkilökohtainen palkanosa (% tehtäväkohtaisesta palkanosasta)
0-1,9	0
2,0-2,6	7
2,7-3,0	12
3,1-3,4	17
3,5-3,8	22
3,9-4,2	27
4,3-4,6	32
4,7-5,0	37

LIITE 5

PUOLUSTUSVOIMIEN LISÄPALKKIOT 1.6.2021 LUKIEN

1. LENTÄVÄN HENKILÖSTÖN LENTOLISÄ

Ilmavoimiin kuuluvalle tai ilmavoimille kuuluvaa tehtävää hoitamaan määrätyle taikka ilmavoimissa palvelemaan määrätyle taikka maavoimien helikopteritehtävissä palvelevalle virkamiehelle lentäjän tehtävään määräämiseksi vaadittavan erikoispätevyuden sekä palvelukseen liittyvien lentosuoritusten aiheuttaman vastuun ja vaaraan perusteella suoritetaan lentolisää jäljempänä sovitun mukaisesti.

Jäljempänä kohdissa A. ja B. sovitun suuruisia lentolisiä maksetaan virkamiehelle vain, mikäli hän on suorittaessaan hänelle kuuluvaa tai määrätyle tehtävää kalenterikuukauden aikana lentänyt vähintään kaksi tuntia. Jos lentolisän maksamiseksi vaadittava lentopalvelus on jonakin kuukautena pätevän syyn takia jäänyt suorittamatta, asianomainen voi suorittaa sen vielä seuraavan kalenterikuukauden aikana taikka asianomaisesta toiminnasta vastaavan esikunnan luvalla viimeistään kyseistä kuukautta seuraavan kolmen kuukauden kuluessa. Lentotoiminnasta vastaava esikunta antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset lentosuorituksen ajankohdasta. Mikäli lentosuorituksen suorittamatta jättäminen johtuu sairauden, vian tai vamman aiheuttamasta työkyvyttömyydestä, voidaan virkamiehelle kuitenkin maksaa lentolisää. Lentolisä on osa lomarahaan oikeuttavista palkkaustekijöistä.

Ilmavoimien esikunta ja Pääesikunta voi päätöksellään poikkeuksellisesti oikeuttaa lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä palvelevan virkamiehen tilapäisesti lentolisään ilman lentosuoritusta, mikäli lentosuorituksen toteuttaminen ei ole kansainvälisten tehtävien asettamien vaatimusten vuoksi tarkoituksenmukaista.

Jäljempänä sovitun suuruisia euromääräisiä lisiä korotetaan kunkin sopimuskierroksen yhteydessä prosenttiluvulla, joka vastaa yleiskorotuksen palkkojen tasoa korottavaa keskimääräistä euromääräistä tai prosentuaalista vaikutusta puolustusvoimissa.

A. Ohjaajan lentolisä

a) Asianmukaisen palvelussitoumuksen (tai uuden koulutuskorvaussitoumuksen) tehneelle ohjaajalle suoritetaan **2.588,62** euron suuruista lentolisää.

b) Ohjaajalle, jonka palvelussitoumukseen merkitystä lentokoulutuksen alkamispäivämäärästä on kulunut 10,5 vuotta ja joka on tehnyt pääesikunnan vahvistamien perusteiden mukaisen jatkositoumuksen taikka, jolla on 10,5 - 13,5 välisinä sitoumusvuosina voimassa oleva perussitoumus (=uusi koulutuskorvaussitoumus) maksetaan **2.901,19** euron suuruista lentolisää.

c) Palvelussitoumuksen tehneelle ohjaajalle, jonka palvelussitoumuksen merkitystä lentokoulutuksen alkamispäivämäärästä on kulunut 10,5 vuotta ja joka ei ole tehnyt pääesikunnan vahvistamien perusteiden mukaista jatkositoumusta maksetaan edellä b) kohdassa sovitusta poiketen **1.885,67** euron suuruista lentolisää.

d) Ohjaajalle, jonka palvelussitoumukseen merkitystä lentokoulutuksen alkamispäivämäärästä on kulunut 13 vuotta ja joka on tehnyt pääesikunnan vahvistamien perusteiden mukaisen jatkositoumuksen taikka, jolla on 13-13,5 välisenä sitoumusaikana voimassa oleva perussitoumus (uusi koulutuskorvaussitoumus) maksetaan **2.952,38** euron suuruista lentolisää.

e) Palvelussitoumuksen tehneelle ohjaajalle, jonka palvelussitoumuksen merkitystä lentokoulutuksen alkamispäivämäärästä on kulunut 13 vuotta ja joka ei ole tehnyt pääesikunnan vahvistamien perusteiden mukaista jatkositoumusta taikka, jonka 13,5 vuoden perussitoumusaika (uusi koulutuskorvaussitoumusaika) on umpeutunut, maksetaan edellä d) kohdassa sovitusta poiketen **1.936,86** euron suuruista lentolisää.

B. Tähytäjän lentolisä

Tähytäjänä koulutetun lentäjän lentolisä on **665,81** euroa kuukaudessa. Asianmukaisen palvelussitoumuksen tehneelle henkilölle edellä mainittu tähytäjän lentolisä on kuitenkin **1.388,51** euroa kuukaudessa ja 13 palvelussitoumusvuoden jälkeen **1.424,82** euroa kuukaudessa.

2. LENTOTEKNILLINEN VASTUU- JA VAARALISÄ

Lentoteknillinen vastuu- ja vaaralisä on

a) **301,08** euroa ja helikopterilentomekaanikon sekä helikopterihuoltoupseerin tehtävässä **351,56** euroa kuukaudessa. Asianmukaisen palvelussitoumuksen tehneelle lentoteknillinen vastuu- ja vaaralisä on kuitenkin **602,30** euroa ja helikopterilentomekaanikolle sekä helikopterihuoltoupseerille **702,67** euroa kuukaudessa.

b) Viiden palvelusvuoden jälkeen lentoteknillinen vastuu- ja vaaralisä on **481,83** euroa ja helikopterilentomekaanikolla sekä helikopterihuoltoupseerilla **562,13** euroa kuukaudessa. Asianmukaisen palvelussitoumuksen tehneelle lentoteknillinen vastuu- ja vaaralisä on kuitenkin **963,67** euroa ja helikopterilentomekaanikolle sekä helikopterihuoltoupseerille **1.124,27** euroa kuukaudessa.

c) Kymmenen palvelusvuoden jälkeen lentoteknillinen vastuu- ja vaaralisä on **573,23** euroa ja helikopterilentomekaanikolla sekä helikopterihuoltoupseerilla **653,55** euroa kuukaudessa. Asianmukaisen palvelussitoumuksen tehneelle lentoteknillinen vastuu- ja vaaralisä on kuitenkin **1.055,10** euroa ja helikopterilentomekaanikolle sekä helikopterihuoltoupseerille **1.215,67** euroa kuukaudessa.

Euromääräisiä lentoteknillisiä vastuu- ja vaaralisiä tarkistetaan kunkin sopimuskierroksen yhteydessä prosenttiluvulla, joka vastaa yleiskorotuksen palkkojen tasoa korottavaa keskimääräistä rahamääräistä tai prosentuaalista vaikutusta puolustusvoimissa.

Lentoteknillistä vastuu- ja vaaralisää suoritetaan sellaiselle puolustusvoimien sotilasilmailuun kuuluvassa teknillisessä tehtävässä palveleville upseereille, opistoupseerille, aliupseerille sekä erikoisupseerille, joka soveltuvan teknillisen peruskoulutuksen saatuaan toimii puolustusvoimien ilma-aluksen runko-, moottori-, ase-, laite-, varuste-, mittari-, sähkö-, radio-, valokuvaus-, tai elektroniikka-alojen huoltotehtävissä tai niihin liittyvissä vastuullisissa opetustehtävissä ja joka edellä mainittuihin tehtäviin liittyen on velvollinen saamansa kokeilu- ja tarkastustehtävän mukaan osallistumaan lennolle ilma-aluksen miehistöön kuuluvana ja jolle ei suoriteta lentolisää eikä lennonvarmistusvastuulisää.

Miehittämättömien sotilasilma-alusten huoltotehtävissä tai niihin liittyvissä vastuullisissa opetustehtävissä työskenteleville upseereille, opistoupseereille, aliupseereille sekä erikoisupseereille suoritetaan lentoteknillistä vastuu- ja vaaralisää, mikäli heillä on voimassa oleva lentotekninen tyyppikelpuutus miehittämättömälle sotilasilma-alukselle.

Lisää suoritetaan myös erikoisupseerille, joka diplomi-insinöörin, insinöörin tai teknikon tutkinnon suoritettuaan on toiminut vähintään vuoden ja toimii edelleen edellisessä kappaleessa mainitussa puolustusvoimien sotilasilmailun toimialaan kuuluvassa tehtävässä ja joka tähän tehtävään liittyen on velvollinen saamansa kokeilu- ja tarkastustehtävän mukaan osallistumaan lennolle koneen miehistöön kuuluvana.

Helikopterilentomekaanikon sekä helikopterihuoltoupseerin lentoteknillistä vastuu- ja vaaralisää suoritetaan sellaiselle edellä mainitut edellytykset täyttävälle maavoimien helikopteritoimintaan kuuluvassa teknillisessä tehtävässä palvelevalle upseerille, opistoupseerille tai aliupseerille, joka on säännönmukaisesti velvollinen osallistumaan lennolle miehistön jäsenenä. Lisäksi mainittua lisää suoritetaan ilmavoimissa lentokoneen matkamekaanikkona toimivalle opistoupseerille ja aliupseerille.

3. LENNONVARMISTUSVASTUULISÄ

Lennonvarmistusvastuulisä on

a) **225,86** euroa kuukaudessa. Asianmukaisen palvelussitoumuksen tehneelle lennonvarmistusvastuulisä on kuitenkin **451,71** euroa kuukaudessa.

b) Viiden palvelusvuoden jälkeen lennonvarmistusvastuulisä on **362,09** euroa kuukaudessa. Asianmukaisen palvelussitoumuksen tehneelle lennonvarmistusvastuulisä on kuitenkin **722,74** euroa.

c) Kymmenen palvelusvuoden jälkeen lennonvarmistusvastuulisä on **453,48** euroa kuukaudessa. Asianmukaisen palvelussitoumuksen tehneelle lennonvarmistusvastuulisä on kuitenkin **814,14** euroa.

Euromääräisiä lennonvarmistusvastuulisia tarkistetaan kunkin sopimuskierron yhteydessä prosenttiluvulla, joka vastaa yleiskorotuksen palkkojen tasoa korottavaa keskimääräistä euromääräistä tai prosentuaalista vaikutusta puolustusvoimissa.

Lennonvarmistusvastuulisia suoritetaan sellaiselle puolustusvoimien sotilas-ilmailun toimialaan kuuluvassa tehtävässä palvelevalle upseerille, opistoupseerille, aliupseerille ja erikoisupseerille, jolle ei suoriteta lentolisää eikä lentoteknillistä vastuu- ja vaaralisää ja joka

- soveltuvan teknillisen peruskoulutuksen saatuaan toimii puolustusvoimien sotilasilmailun ilmavalvonta-, lennonjohto- tai lennonvarmistusalan teknillisissä huolto- ja käyttötehtävissä tai niihin liittyvissä vastuullisissa johto- ja opetustehtävissä ja on tehtäviensä perusteella välittömästi vastuussa ilmavalvonta-, lennonjohto- tai lennonvarmistusalan laitteiston käytöstä ja toiminnasta tahi joka
- taistelujohtajan tai lennonjohtajan peruskoulutuksen saatuaan toimii taistelunjohtajana, valvontajohtajana, ilmatorjuntajohtajana, lennonjohtajana tai niiden päätoimisena kouluttajana tai
- tehtävän edellyttämän kelpuutuksen saatuaan toimii miehittämättömien sotilasilma-alusten lennätysupseerina tai sensoriupseerina tai
- pelastustoimen peruskoulutuksen ja tehtävän edellyttämän jatkokoulutuksen saatuaan ylläpitää em. kelpuutuksen ja toimii ilmavoimien / maavoimien lentotukikohdissa kokoaikaisesti pelastusmiehen, tai pelastusupseerin tehtävässä.

Viimeksi mainitulle ryhmälle (pelastustoiminta) lisä suoritetaan edellä a)-c) kohdista poiketen aina **225,86** euron suuruisena.

Lisää suoritetaan muutoin samoin edellytyksin myös puolustusvoimien sotilas-ilmailuun kuuluvassa tehtävässä erikoisupseerina palvelevalle, joka diplomi-insinöörin, insinöörin tai teknikon tutkinnon suorittuaan on toiminut vähintään vuoden ja toimii edelleen edellisessä kappaleessa mainitussa tehtävässä.

Lennonvarmistusvastuulisia voidaan suorittaa soveltuvien osin Maavoimien elektronisen sodankäynnin keskuksen ja Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen tehtävässä palvelevalle upseerille, opistoupseerille, aliupseerille ja erikoisupseerille, joka soveltuvan koulutuksen saatuaan tuottaa tehtävässä tietoa, jolla on vaikutus aluevalvontalaissa määritettyjen ilmavalvontatehtävien suorittamiseen, toimii valvontajärjestelmien huolto- ja käyttötehtävissä tai niihin välittömästi liittyvissä vastuullisissa johto- ja opetustehtävissä.

4. SUKELLUSRAHA

Puolustusvoimissa suoritetaan sukellusrahaa seuraavasti:

a) koulutusajalta

- kouluttajana toimivalle virkamiehelle 28,88 euroa / sukelluspäivä
- sukelluskurssilla oppilaana olevalle virkamiehelle 14,43 euroa / sukelluspäivä

b) esimiehen määräykseen perustuvasta ylläpitosukelluksesta, työsukelluksesta ja painekammiossa työskentelystä

- 1 – 15 m	21,75 euroa / t
- yli 15 m – 35 m	38,91 euroa / t
- yli 35 m – 60 m	56,08 euroa / t
- yli 60 m	73,25 euroa / t

Kalenterikuukauden aikana suoritettut koulutus- ja työsukellukset korvaavat kunnonylläpitosukellukset vain, mikäli ne on suoritettu sukeltajalle määrättyllä syvyysalueella.

Sukellusrahaa kunnonylläpitosukelluksesta suoritetaan enintään neljältä tunnilta kuukaudessa.

Sukellusrahaa työsukelluksista suoritetaan vähintään yhdeltä tunnilta.

Painekammiossa työskentelystä sukellusrahaa maksetaan em. syvyysaluera-jojen mukaisesti.

5. LASKUVARJOHYPPYLISÄ

Virkamiehelle, joka toimii hyppyharjoituksiin liittyvissä johto-, valvonta- ja koulustehtävissä, suoritetaan laskuvarjohyppylisää seuraavasti:

- hyppääjänä tai hyppykouluttajana	192,50 euroa / kk
- hyppyjen johtajan apulaisena tai hyppymestari II:na	221,37 euroa / kk
- hyppyjen johtajana tai hyppymestari I:nä	260,26 euroa / kk

Lisä suoritetaan virkamiehelle, joka virkamääräyksestä suorittaa vähintään kaksi laskuvarjohyppyä kuukaudessa. Jos vaaditut kaksi laskuvarjohyppyä ovat jonain kalenterikuukaudessa jääneet suorittamatta, asianomainen voi suorittaa ne vielä seuraavan viiden kalenterikuukauden aikana.

Muille virkamiehille suoritetaan kultakin virkamääräyksestä suoritetulta laskuvarjohypyltä 22,90 euroa, kuitenkin enintään kuudeltakymmeneltä hypyltä vuodessa.

Hyppyperuskoulutuskurssin oppilaalle suoritetaan kurssilta kertakaikkisena korvauksena 108,18 euroa.

6. VAARARAHAA

Vaararahaa maksetaan raivaustoiminnasta. Raivaustoiminnalla tarkoitetaan räjähtämään tarkoitettujen mutta käytössä toimimatta jääneiden esineiden paikantamista, siirtämistä tai vaarattomaksi tekemistä tai muita erikseen määriteltyjä raivaustehtäviä. Vaarattomaksi tekeminen voi tapahtua ampumalla, räjäyttämällä, purkamalla tai muulla lopullisella tavalla.

Vaararahana maksetaan virkamiehelle raivaustoiminnassa 77,01 euroa kulta-kin vuorokaudelta tai sen osalta.

7. RÄJÄYTYSYÖLISÄ

Räjäyttäjän, nuoremman panostajan, vanhemman panostajan tai ylipanostajan pätevyyskirjan omaavalle puolustusvoimien virkamiehelle, joka toimii välittömästi vähintään räjäyttäjän pätevyyskirjan mukaisessa räjäytys- tai louhintatyössä johtajana, kouluttajana tai vastuunalaisena suorittajana, suoritetaan vastuulisäänä 31,37 euroa kultakin tehtävään käytetyltä vuorokaudelta tai sen osalta.

Räjäytystyölisää maksetaan myös vaativien tulenkuvauksenttien rakentamisesta, mikäli tulenkuvauksentässä on sähkösytytys ja räjähteiden yhteismäärä on vähintään 5 kiloa. Räjäytystyölisää ei makseta yksittäisten räjähdysten kuvaamisesta.

Räjäytystyölisää voidaan suorittaa edellä olevan toisen kappaleen mukaisesti tulenkuvauksenttien rakentamisesta lupakirjan omaavien virkamiesten lisäksi myös sellaisille virkamiehille, joilla ko. lupakirjaa ei ole, mikäli toisessa kappaleessa mainitut maksuedellytykset täyttyvät.

8. MASTORAHAA

Puolustusvoimien virkamiehille suoritetaan mastoissa ja pylväissä työskentelestä mastorahaa.

Edellä mainittuihin kohteisiin rinnastetaan myös tornit ja erikoispylväät ja muut näihin verrattavissa olevat rakenteet, joihin ei voida päästä hissillä tai sisäpuolisia portaita, pois lukien tikkaat ja kelkka tai jos työtä ei voida suorittaa lattialla tai lavalla, josta ei ole välitöntä putoamisvaaraa.

Mastorahaa suoritetaan virkamiehen varsinaisiin tehtäviin kuulumattoman edellä tarkoitetun maston, pylvään tai vastaavan rakenteen ja niihin sijoitetun laitteiston rakentamis-, korjaus- ja huoltotöistä.

Mastoraha maksetaan vuorokausikohtaisena korvauksena kohteen korkeuden mukaan seuraavasti:

- väh 10 - 35 m	11,16 euroa
- yli 35 - 55 m	13,09 euroa
- yli 56 - 75 m	18,86 euroa
- yli 75 m	32,34 euroa

9. MAASTOTYÖLISÄ

Puolustusministeriön ja puolustusvoimien palveluksessa olevalle maastossa kartoitustöissä työskentelevälle virkamiehelle suoritetaan 11,45 euron suuruista maastotyölisää kultakin sellaiselta vuorokaudelta, jonka aikana virkamatakaan on käytetty vähintään 10 tuntia ja maastossa on työskennelty vähintään 8 tuntia.

10. KOIRANHOITOLISÄ

Kotihoitositoumuksen tehneelle virkamiehelle maksetaan koiranhoitopalkkiona 289,56 euroa kuukaudessa jokaisesta sopimuksesta määritetystä koirasta. Koiranhoitopalkkio maksetaan em sitoumuksen allekirjoittamiskuukaudesta alkaen.

11. MERIPALVELULISÄ

Enintään JSA-vaativuusluokan 16 mukaista tehtävää tekeväälle upseerille, jolla on neljäkymmentäkaksi meripalvelukuukautta ja joka täyttää sotilasmerenkulkuohjeiden määräykset kelpoisuudesta meripalvelukseen, suoritetaan meripalvelulisänä 152,73 euroa kuukaudessa.

12. SIIRTOLISÄ

Tukeakseen henkilöstön hakeutumista, puolustusvoimissa maksetaan lisäksi ns. siirtolisää Lapin sotilasläänin alueelle (31.12.2007 asti Pohjoiselle maanpuolustusalueelle pl. Oulu, Kajaani ja Haapajärvi) sekä merivoimissa Haapa-saareen, Kirkonmaalle, Russarölle, Isosaareen tai Gyltölle palvelemaan siirtyneelle henkilölle (ml. palvelukseen otetut uudet henkilöt) niin kauan kuin henkilön virkapaikka (vast.) sijaitsee em. alueella. Lisää voidaan maksaa myös, mikäli kylmänalueen tai saaristolisan sisältäneen takuupalkkauksen maksatus on loppunut ja henkilö työskentelee edelleen em. alueella. Lisän suuruus kuukaudessa on 2,5 prosenttia 4 §:n mukaisesta tehtäväkohtaisesta palkanosasta. Lisä maksetaan erikseen euromääräisenä eikä sillä ole korottavaa vaikutusta 5 §:n mukaiseen henkilökohtaiseen palkanosaan.

13. LIKAISEN TYÖN LISÄ

Likaisen työn lisää maksetaan sekä virka- että työsuhteessa olevalle, SIV-arviointijärjestelmään kuuluvalle henkilölle, mikäli hänet on tilapäisesti määrätty tekemään tässä kohdassa mainittuja työtehtäviä. Lisää maksettaessa on poistettava kunkin henkilön takuupalkasta siihen mahdollisesti sisältynyt likaisen työn lisän keskimääräinen vaikutus. Lisää maksetaan seuraavista tilapäisistä töistä enintään seuraavassa määritelty prosenttimäärä laskettuna henkilön tehtäväkohtaisesta palkanosasta ja niiltä tunneilta, joilta tämän kohdan mukaista likaista työtä suoritetaan:

- 1) ruutiastioiden huoltotyöt, enintään 5,3 % (mm. imurointi ja nimikelappujen poisto lämmittämällä)

- 2) kranaattien sulattamolaitteistojen huolto ja kunnossapito, enintään 10,6 % (mm. prosessipesut ja jätealtaiden/-kaivojen tyhjäys)
- 3) savulataamojen likaiset työt, enintään 10,6 % (mm. merkisavulinjan työt)
- 4) varastoitujen ampumatarvikkeiden tarkastustyön esivalmistelu, enintään 5,3 % (mm. erittäin pölyisten ja homeisten laatikoiden käsittely)
- 5) pakkauslaatikoiden puhdistus-, käsittely- ja purkutyöt, enintään 5,3 % (mm. erittäin pölyisten ja homeisten laatikoiden tarkastus jatkokäsittelyyn/hylkäykseen, pakkauslaatikoiden kyllästyskäsittely)
- 6) TNT-suppiloiden irroitustyöt, enintään 3,2 %
- 7) kranaattien rikkitäytteiset koetyöt, enintään 5,3 %
- 8) hiekkapuhallustyöt, enintään 3,2 %
- 9) huollettavan kaluston vaaralliset työt, enintään 3,2 % (kun käsitellään syövyttäviä aineita tai myrkyllisiä kemikaaleja)

LIITE 6

LUOTTAMUSMIESTEN JA TYÖSUOJELUVALTUUTETTUJEN PALKKIOT PUOLUSTUSVOIMISSA 1.6.2021 LUKIEN

1. Luottamusmiesten palkkio

Edustettavien lukumäärä	Palkkio euroa/kk 1.6.2021 lukien
1 - 49 henkilöä	82,46 euroa
50 - 149 henkilöä	94,48 euroa
150 - 299 henkilöä	144,29 euroa
300 - henkilöä	242,19 euroa

Luottamusmiespalkkiota ei voida maksaa samalta kalenterikuukaudelta pääluottamusmiehelle tai luottamusmiehelle ja heidän varamiehelleen. Palkkio maksetaan varamiehelle vain sellaiselta kuukaudelta, jolloin he ovat hoitaneet kyseistä tehtävää. Luottamusmiespalkkiot ovat osa lomaraahan oikeuttavia palkkaustekijöitä. Palkkioita maksetaan myös virkavapausajalta, mikäli henkilö on virkavapausaikana hoitanut luottamusmiestehtävää.

Pääluottamusmies ja luottamusmies ovat velvollisia näyttämään toteen edustamiensa henkilöiden lukumäärän. Edustettavien lukumäärä todetaan yhdessä työnantajan ja henkilöstön edustajien välillä ennen palkkioiden maksamisen aloittamista ja kunkin kalenterivuoden tammikuun viimeisen päivän mukaan.

Ansiomenetyksen korvaaminen luottamusmiehelle

Luottamusmiehenä toimivalle virkamiehelle maksetaan luottamusmies- ja yhteistoimintalisänä kultakin lomamääräytymisvuoden aikana luottamusmies- ja muiden yhteistoimintatehtävien hoitamiseen käytetyltä työajaksi luettavalta tunnilta 1/1800 edellisenä lomanmääräytymisvuonna maksetuista vuosilomista tehdyn valtion virka- ja työehtosopimuksen 18 §:ssä todetuista sekä muista suoritusperusteisista palkanlisistä ja lisäpalkkioista, lukuun ottamatta lisä- ja ylityökorvauksia. Lisää laskettaessa otetaan huomioon myös edelliseltä lomanmääräytymisvuodelta maksettava luottamusmies- ja yhteistoimintalisä ja se luetaan vuosilomalisän perusteena oleviin lisiin. Lisä maksetaan palvelussuhteen jatkuessa kesäkuun palkanmaksun yhteydessä sekä palvelussuhteen päättyessä ja siirtotapauksissa viimeisen palkanmaksun yhteydessä.

Näitä määräyksiä ei kuitenkaan sovelleta näitä tehtäviä päätoimisesti hoitavaan virkamieheen eikä virkasuhteiselle opettajalle.

2. Työsuojaletuvaltuutettujen palkkio

Työsuojaletuvaltuutetulle maksetaan palkkiota 82,46 euroa kuukaudessa 1.6.2021 lukien.